

naar jeg frygtede for at give Landboerne en saa udstrakt Ret, som at bage al Slags Brød og indføre det i Kjøbstæderne, havde det ikke sin Grund deri, at jeg troede, at en saadan Foranstaltning vilde være til stor Skade for Kjøbstadbagerne, hvis man nemlig ikke kunde vente, at Loven, naar det fassatte Tidrum var forløbet, vilde blive fornyet, men, fordi jeg troede, at en saadan Forholdsregel kunde opvække Uro hos dem og derhos bidrage til i Almindelighed at vække den Stemning, at vel erhvervede Rettigheder ikke nøde tilstrækkelig Beskyttelse; men, som allerede bemærket, har jeg ikke Noget mod Lovforslaget, saaledes som det nu foreslaaes affattet.

Hyad iøvrigt angaaer den Tilfætning, Lovforslaget fik i Landstthinget, at Kjøbstadbagerne skulde have Ret til at forhandle Brød paa Landet, saa troer jeg ikke, at den har nogen praktisk Nytte, ligesom den heller ikke, efter min Formening, staar i nødvendig Forbindelse med denne Sag. Men jeg troer, at Tilføiningen er uskadelig, idet det, især naar Tilladelsen indskrænkes til de her omhandlede Brødsorter, ikke er sandsynligt, at Kjøbstadbagerne ville etablere Udsalg der, hvor der allerede eksisterer Landsbybagerne.

**Müller:** Uagtet jeg fuldstændigt er af samme Mening, som jeg havde ved den tidligere Behandling af Loven her i Salen, vil jeg dog, for at denne Lov ikke skal standses og muligt slet ikke komme ud, stemme for det foreliggende Endringsforslag. Jeg kan rigtig nok ikke være af den Mening, som den ærede Indenrigsminister nyligt udtalte, at Loven, saaledes som den vedtoges her i Thinget, krænkede Bagerens Rettigheder, medens den, naar den faaer den nu foreslaaede Form, ikke skulde krænke deres Rettigheder, thi, dersom Landbrugerne sige Ret til at indføre Brød, saa kan en Indskrænkning i Vægten efter min Opfattelse ikke forandre Sagens Stilling ligeoverfor Kjøbstæderne. Jeg stemmer imidlertid især i Bagerens Interesse for Loven; thi jeg har hele Tiden, idet jeg virkede for denne Lov, havt for Øie, at der kunde indtræde en uheldig Tilstand, hvor man i Kjøbstæderne ikke alene vilde besynde Bagerne for, at Brødet var noget dyrt, men at man endog ene og

alene vilde kaste Skylden herfor over paa dem, uden at tage Hensyn til Prisen paa det Stof, de forarbejde. Jeg vilde ønske, at man ved denne Lov kunde komme til ligeoverfor Beskuffningen at sige: see, Priserne ere og blive høie; det maa altsaa ligge i andre Forhold; thi Concurrencen er fri og ubindret. Jeg maa forøvrigt endnu tilføie den Bemærkning, at jeg strengt taget ikke indseer, at denne Lov alene angaaer de fattige Classer, der ofte ere beteguede som de Classer, for hvem vi skulle sørge; den angaaer vistnok alle Classer. Vor Bestræbelse er jo at skaffe billigt Brød, fordi vi antage, at Priserne paa Brødet i mange Kjøbstæder, hvor der kun er faa Bagerne, ere for høie i Forhold til Prisen paa de Stoffer, hvoraf det skal forarbejdes. Jeg troer ikke, at det er en Forsørgelses-Beslutning, vi tage, idet vi vedtage denne Lov, men at den gjælder for alle Classer, og at den skal bevirke, at Forarbejdesomkostningerne ikke skulle fordyre Brødet mere, end Stoffets høie Pris allerede har gjort det.

**Fischer:** Jeg hører til dem, som ansee det for at være en temmelig ligegyldig Ting, enten den foreliggende Lov kommer ud eller ikke; jeg antager imidlertid, at det ved Forhandlingerne om denne Sag er blevet klart, hvor uholdbar den nuværende Ordning af vore Næringsforhold er. Man har taget en Sag frem, som maa ligge Alle og Enhver meget nærmere end nogen anden Sag, nemlig Priserne paa Brødet, og, om end Forudsætningerne om denne Lovs Virkning ere meget forskellige, saa kan man dog sige, at saa godt som Alle ere enige i, at der vil udrettes Noget ved denne Lov. Man har rigtig nok sagt, og det er ogsaa min Mening, at der ikke udrettes Meget, maaskee kun saare Lidet derved; men paa den anden Side have dog de, der have heldet til denne Mening, antaget, at der ved Anlæg af større Bagerier udenfor Kjøbstæderne kunde bevirkedes en noget lavere Pris. Jeg tør vel altsaa antage som almindeligt anerkjendt, at Prisen paa Brød paa Grund af Kjøbstædernes Privilegier er noget høiere, end den burde være. Det viser sig i nærværende Tilfælde, som det saa saare ofte viser sig, at Privilegierne ere den værste Svøbe netop for